

Előfizetési árak:

Egész évre frt 10.—
Félévre „ 5.—
Hogyedévre „ 2.50
Egy hóra „ 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
Vasárnap kivételével

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség

és
Kiadóhivatal:
Főplacc, a városházzal szemben.

Hirdetések a legmértékeltetebb árszámítás mellett.

Meghívó.

A Csapó-Péterfai választókerületben a szabadelvű-párti választókat felkérem, hogy f. hó 24-ikén Vasárnap délelőtt 1/2 11 órakor a Bika vendéglő kis termében összegyűlni sziveskedjenek.

Tárgy: Belső ügyek, nevezetesen egy utczai elnök és egy bizalmi férfi választása.

Debreczen, 1895 november 21.

Géresi Kálmán
I. ső kerületi pártelnök.

A kiegyezés.

Budapest, november 20.

Tartalmasabb budgetbeszédet annál, a melyet Láng Lajos képviselő tartott, nem hallottunk az ideai tárgyalások alkalmával. Elementáris erővel szállította le gróf Apponyi frazeológiáját a maga való értékére és bebizonyította mindannak az ellenkezőjét, a mit a nemzeti párt vezére tarthatatlan állapotképen jelölt meg. Apponyinak egész beszédmódját, egész működését és politikai eljárását azzal a kevés szóval jellemezte Láng Lajos, a mely Apponyinak Brüsszelben tanúsított hazafias magatartására vonatkozott. Ugy beszélt Apponyi a nemzetiségi kérdésről Brüsszelben is, mint a képviselőházban?

Nem, mert Brüsszelben nem látta

báró Bánffy Dezső magyar miniszterelnököt, hanem csak a magyar hazát és ezért iparkodott ott a magyar hazajogait védelmezni. Gróf Apponyi brüsszeli beszéde alkalmával az egész nemzet mellett állt, ép úgy az egyházpolitika tárgyában mondott beszéde alkalmával is. De gróf Apponyi magának a leghatalmasabb ellensége a ki maga-magát desavonálja, maga-magát diszkreditálja és nem képes elviselni, hogy az egész nemzet mögötte álljon, a melylyel minden nagyobb megnyilatkozás után differenciákba iparkodik bonyolódni. A vallásszabadság, a recepczió, a házasságjog ügyében a nemzet előtt haladt és egyszerre csak kijelentette, hogy ő nem hive a kötelező polgári házasságnak. És ezt nem más okból tette, mint csak azért, mert a kormány a kötelező polgári házasság álláspontját fogadta el. Ha a kormány a fakultatív polgári házassággal áll a nemzet elé, akkor a kötelező formának bizonyynyal nem lett volna ékebben szóló védelmezője, mint Apponyi Albert gróf.

És a mig Láng Lajos beszédének ez a része a most folyó budgetvita összes parlamenti nyilatkozatait a bizonyítás erősségére és biztosságára messze tulszárnyalta, addig a beszédnek az a része, a mely az 1867-iki kiegyezéssel foglalkozott, a klasszicitás mintája volt. Gróf Apponyi azt állítja, hogy az 1867-i kiegyezés képes a fejlesztésre és azt tovább kell fejleszteni, állítja pedig ezt azért, hogy ez állításhoz egy második téves állítást fűzhessen, mely szerint a kiegyezés még nem lett kipróbálva.

Azok, a kik a kiegyezést 1867-ben megkötötték és a vonatkozó tárgyalásokat vezették, azokban közreműködtek, bizonyynyal a legilletékesebbek arra, hogy a saját műveket és a saját szándékaikat értelmezzék. Ilyen, világosságára nézve kimagasló magyarázatot adott a megboldogult gróf Andrássy Gyula a kiegyezés egyik megalapítója, annak idején a főrendiházban, midőn kijelentette, hogy a kiegyezés megalapítóinak nem volt szándékuk a Magyarország, a korona és a monarchia másik állama közt elintézetlen kérdéseket ideiglenesen rendezni, hanem az volt a céljuk, hogy azokat egyszer mindenkorra elintézzék, hogy az egyszer megállapított közjogi viszony számtalan nemzedékeken át ne képezhesse kérdést, vagy alkudozás tárgyát. A kiegyezés lényegében van, hogy azt nem ugyan fejleszteni, hanem kiegészíteni lehet, csak hogy kizárólag alárendelt kérdésekben és ügyekben és csak az összes kompetens tényezők hozzájárulásával és senkinek sincs joga ebből pártakciót csinálni. Világos, hogy azok, a kik ezen az állásponton állnak, jobban védik Magyarországot érdekeit, mint azok, a kik a kiegyezéshez való hűségük folytonos hangoztatása mellett éppen

T Á R C Z A.

Emberek.

— A Debreczeni Ellenőr eredeti tárczája. —
Irtta: Krúdy Gyula.

Ma hajnalban, úgy féltizenkettő felé valaki betört a szobámba. A leeresztett ablakfüggönyök homályba borították a szobát, s az első perczekbe nem tudtam hogy voltaképpen ki akar velem társalgásba eredni. Hanem a hangja és a bizalmas megszólítás, az nagyon ismerős volt.

— Szervusz, te vén korhely. Még ilyenkor is lustálkods. Szégyeld magad! Odakünn dolgoznak az emberek, szinte kisugárzik az élet mindenből, munka van mindenütt, amely tette szólít, te pedig elhagyod tűnni a perczeket, melyek soha-soha sem fognak többé visszatérni . . .

Kezdtém emlékezni. Először homályosan, aztán mindig tisztábban. Aztán az a valaki felhuzta a függönyt az ablakról, s a beáradó fényben ott állott Samu mosolyogva, vidáman. Hogy Samu voltaképpen kicsoda, azt nehéz meghatározni. Samu egy foglalkozás nélküli valaki, akinek azonban mindig van pénze. Ne tessék felőle rosszat gondolni; Samu maga a tiszta becsületesség. Csak éppen

annyi van a dologban, hogy Samu szerencsés planéta alatt született. Ezt a szerencsés planétát ő gyakran emlegeti. Első sorban igen előnyösnek tartja a nevét. Sámuel, ő szerinte más magában olyan bizalomgerjesztő rokonszenvet vár, hogy ez már magában boldogíthatna. Aztán nagy szerencséje neki, hogy ismerőse — mindenki. Ő rá nézve nem létezik idegen ember. Az Adriától a Kárpátokig ismer mindenkit. Kivel itt, kivel ott találkozott, s olyan az arcza, hogy nem lehet elfeledni. Én vagy tiz esztendő előtt ismerkedtem meg vele egy dunai gőzhajón, Esztergontól Váczig. Ő emlékezett, meg tudott találni ebben a rengeteg városban, s eljött, hogy kellemességeket mondjon nekem.

Felhuzta a függönyt. Szivart keresett elő az asztalról. Arra rágyújtott.

— Konyakod, ugy-e nincs?

— Nincs.

— Boldogtalan ember! Hát nem tudod, hogy a konyak nélkül nem létezik tisztességes háztartás.

— Tudom. De az én háztartásom a vendéglő fehér asztalánál kulminál.

— Persze. A garçon-emberek mind ilyenek. Tudod, miért kerestelek fel?

Ráztam a fejem a párnákon, hogy nem. Leült melém az ágy szélére. A lábait

elhelyezte egy tabouretten. A plafon felé fujta a füstöt és halkán, nevetős hangon kezdett beszélni.

— Tudod, Rómából jövök egyenesen. Épen csak átöltözök a hotelben, sietlek felkeresni. Üzenetet hozok neked abból a honból, hol a citrom virágzik, s dal és napsugár lakozik. . . Rómában megtanul az ember szépen beszélni. Ahány ember mászkál naponkint a város lávakövezetén, annyi szín, annyi hangulat, s a Cicero nyelvében annyi sok a szép kifejezés. Tudod, hát ez fogott rajtam is. Igen, hát ugy-e nem is sejtéd vén, fiu, kivel találkoztam egy októberi délutánon mikor áhitatos lélekkel csavarogtam az utczákon. Tudod, olyan hangulatban voltam hogy imádkozni szerettem volna legjobban. Olyan más ott a levegő, melegebb, enyhébb a napsugár, s szebbek a leányok. Elfogott valami nevetéses érzés. Könnyűnek, frissnek tudtam magamat. Ruganyosnak minden porczikémat és a lelkem megtelt valami kimagyarázhatatlan hangulattal. Azt hiszem, hogy örültem az életnek. Boldog voltam, hogy élek, szerettem volna hálát adni, hogy nekem is megadták a legfőbb jót. . . No, ne ásitozzál. Nem hazudom. Így volt tényleg.

Egy kártyát előtt álltam. Valami porczellán-kereskedés előtt, ahol tükrök voltak.

ennek a korszakos státus aktusnak az aláírásán, diszkreditálásán működnek.

Apponyi másik állítását, hogy a kiegyezés még nincs kipróbálva, egyszerűen meghazudtolják a tények. A kik látják, mennyire fejlődött a magyar nemzet a kiegyezés megalkotása óta, a kik tudják, hogy most keresik a monarchia szövetségét és a kik tudják, mily döntő tényező lett Magyarország a kiegyezés megteremtése óta; a kik méltányolni tudják, hatalomban és befolyásban mily erős lett a monarchia a kiegyezés által, míg addig az egyik válságon a másik után kellett átesnie és mily erős feloldhatatlan köteléket szőtt a kiegyezés Magyarország és a korona közt: mindezek a belátásos és tapasztalt politikuskok kell hogy beismerjék, hogy a kiegyezés igenis ki van próbálva és oly forrás lett, melyből erőt, tekintélyt, fényt és befolyást merít a monarchia.

Ezen az állásponton áll a szabadelvű párt és a belőle eredő kormány. A kiegyezésen egyoldalulag mit sem lehet, mit sem szabad változtatni; szilárdan és tömören áll a kormánypárt e kérdés mellett. A Bánffy-kabinet a kiegyezéshez hí és készséges, vagyis egyesíti magában a hűséget a királyhoz és a hazához. És midőn Bánffy nem engedi, hogy a kiegyezésbe oly valamit magyarazzanak bele vagy abból oly valamit magyarazzanak ki, ami nincsen benne; midőn folyton iparkodik, hogy a jó egyetértést a korona és nemzet közt semmiféle kazuisztika, pártérdek és agitáció által se engedje megzavartatni: éppen ez biztosítja a kabinet részére a koronának és a magyar nemzet nagy többségének bizalmát. Ha Apponyi itt ismét ellenmondásba

akar jutni a nemzettel, ám tegyen kísérletet. Ez az ellenmondás, — mint a P. C. írja — nem lesz sem az első, sem az utolsó ellenmondás a gróf politikai pályafutásában.

— Belföldi hírek. (A magánjog kodifikálása.) A magánjog kodifikálása az igazságügyminiszteriumban tudvalevőleg már régóta megtörténtek az előkészítő lépések. Most Erdély Sándor igazságügyminiszter az igazságügyminiszterium keblében az általános polgári törvénykönyv előkészítésére állandó bizottságot szervezett. A szervezeti szabályzatot a minisztertanács tárgyalta s a király jóváhagyta. — (A költségvetési vita.) Ismét jelentkeztek annyian a budgetvitára, hogy a vita befejezését ismét eltolták a hét végére. De még jó szerencse, ha a hét végével véget ér az általános vita, mert a jelentkezett szónokokon kívül számba kell még venni, hogy a kormány részéről is lesznek nyilatkozatok, hogy a zárzó joga illeti még az előadót, a határozati javaslatok előadóit. Ezek a kilátások indokolják Lukács pénzügyminiszternek azt az elhatározását, hogy indemnitit fog a Ház elé terjeszteni, a minek betérjesztésében, mint értesülünk, a kormány már meg is állapodott. — Berzeviczy-Kacziány affér.) Berzeviczy Albert és Kacziány Géza között felmerült ügy ma nyer végleges elintéztést, a mikor is a felek súlyos feltételek mellett pisztolyra megverekeznek.

— Külföldi hírek. (A szultán nyilatkozata.) Salisbury lord ma a konzervatívok gyűlésén beszédet mondott, melyben kijelentette, hogy a szultántól izenetet kapott Guildhaltban mondott beszéde tárgyában, a mely beszédében ő (Salisbury) kifejezte, hogy nem igen bizik a szultán által megígért reformok végrehajtásában. A szultán kijelenti ez izenetben, hogy ez állítás fájdalmasan érintette őt, tekintettel arra, hogy ő maga volt az, a ki a reformok végrehajtását elhatározta és hogy azt óhajtja, hogy a reformok a legrövidebb idő alatt végrehajtsanak. A szultán hozzátette: Ez szilárd elhatározásom. Becsületszavamat adom arra és azt kívánom, hogy ezt Salisbury lord tudja, a kit egyuttal, bizva, számítva azokra

az érzelmekre, melyekkel irányomban és országom iránt viseltetik, arra kérek, hogy a kijelentéseimben bizva újabb beszédet mondjon. — (Oroszország hangulata.) A pétervári vezető politikai körökben soha sem voltak olyan elnézők a török gazdálkodással szemben, mint épen most. A legtöbb orosz lap határozottan Anglia ellen nyilatkozik. Még a listmért német ellenes lapok is erősen sikra szállnak a béke fentartása érdekében a német-francia-orosz egyetértés mellett, a mely már eddig fényes sikereket ért el Kelet-Ázsiában.

— Országgyűlés. Valóban az a bulgárvita immár teljesen megérett arra, hogy általános vergődései véget érjenek. Hiába próbálgatja Hock János hangulatos, inszinnuációban lelkismeretlenül merész, böjti conference-ával mesterségesen meghosszabbítani a vita életét. A mi kesernyős pikáneriát a Hock-féle elvadult kirohanása kevert az ülés abszolút unalmába: azt Tompa Antal, Hortoványi József szánalmas erőlködései bőségesen ellensúlyozták. Záradékkul Ugron Zoltán szerzett határtalan mulatságot a Ház minden oldalának, immár hirhedett szónoklái bakkugráisaival. Ma fog a miniszterelnök válaszolni a Hefy Ignác által tett intérdiallációra a keleti bonyodalmak tárgyában.

Irodalom — Művészet.

* Az „1848—49-iki Magyar Szabadságharcz Története“ cz. nagy illusztrált munkából most jelent meg a 48-ik füzet, a melyben Gracza György a téli hadjáratot beszéli el az ő szokott élénk és megkapó modorában. A füzet képei ezek: Huszártársó a szabadságharczából (a gr. Kráth-féle gyűjteményből) Honvéd fogolytiszték névalírása 1849-ből, Rohonczy Lipót a Károlyi huszárezred ezredese. Komáromnál 1849. jul. 2-án vívott csata térképe. Az aradvesztőhely apoteozisa. Haynau és Pask ievite herczeg. I. Ferencz József bevonulása Győrbe, 1849. jun. 28-án. A piski-i emlék, s gerendadarab az 1849-iki piski-i hidból. Kiss Ernő tábornok kávécsészéje.

* Millenniumi történet. Az Athenaeum társaság kiadásában megjelenő A magyar nemzet története című tíz kötetes nagy

Gyönyörködtem magamban. A nyakkendőm színében, s a faccóban, amelyiket még Budapestről vittem magammal és páratlanul találtam az összes római szabókreaturák között. Bizonyosan emlékszem, hogy mosolyogtam is.

Aztán valaki megszólított. A nevemen szólított. Azt mondta:

— Samu, mit keres maga Rómában.

És a kirakat tükrében közvetlenül a vállam felett feltűnt egy mosolygó női arc. Mintha egy Murilló-angyal szállott volna ide a lávakövezetre a vatikáni léptárból, s nézett volna velem farkasszemet a tükörből.

Nos, mit gondolsz ki volt?

Nem tudod persze. A te érzéketlen prózai lelked nem tud felfogni semmit.

A kis báróleány volt, a Czellius méltósága.

No, ugy-e felugrassz! És érdeklődöl. (Nem ugrottam fel és nem is érdeklődtem, mert a leghalványabb fogalmam sem volt arról, hogy kiről beszél az a vén fiú. Mondtam, hogy magyarázza meg a szavait.)

Hát persze nem emlékszel Elzára, a szöke, a kedvesre, a széphanu Elzára, ki úgy tánczolt, mint egy tündér s csillaga volt a balletnek.

Kezdem emlékezni egy tömzsi kis szöke leányra, ki érdekes sápadt arczával, mélytűzü kék szemével egy időben segítette elkölteni néhány kiskorú mágnás fiúnak az örökségét. Aztán egyszer hirtelen eltűnt. (Nagyon kíváncsi voltam, hogy lett a ferencvárosi házmaster leányából bárókisasszony. Kértem is erre Samut.)

Csak csendesesen! Majd sorba elmondok mindert.

Az első pillanatra én sem ismertem meg a szép leányt.

De aztán tudod, mint a novellákban szokott előjönni, régi emlékek árnyai suhantak föl a lelkemből: az örökségem, számtalan pezsgős vacsora, brilliant gyűrűk és virág-kolosszusok, akkor tisztán láttam a kis Elzát, a régi Elzát, ki csak kosztümöt cserélt, félredobva a feszes trikót, kényelmes ango' utruhában mosolygott reám.

Nagyon bizalmas volt és azzal kezdte, hogy nagyon megvénültem, mióta nem látott. Majd áradozva emlékezett vissza a szép budapesti napokra, — egyszerre aztán hirtelen rólád kezdett kérdezősködni. Konolyan hiszem, hogy az a leány szerelmes volt beléd-annak idején.

Nos, hát én nem sokat tudtam felöled mondani.

Bocsáss meg vén czimbora, de akkor hirtelen nem is jutott eszembe, hogy voltaképen élsz-e még. Mondtam néhány konvencionális hazugságot, hogy még mindig lumpolsz és sohasem fogsz megvénülni. Egyébb bajod nincs.

A kicsike mosolygott és kért, hogy mondjam meg, hogy találkoztam vele, s hogy üdvözlétet küldi.

No, hát mondd meg, voltaképen mi is volt köztetek.

(Mondtam, hogy semmi abszolúte. Néhányszor együtt vacsoráztunk. De jobban engem sem tüntetett ki, mint a többi udvarlót. Voltaképpen olyan szerelmi tanácsadó voltam mellette. Néha sirt a jelenlétemben, s megvallotta, hogy unja azt az életmódot s szeretne nyugodt csendes életet folytatni. De ez csak időközönként jött elő nála. És én azt hiszem, hogy ezt megtette másokkal szemben is.)

Hát ezt nem fogadom el magyarázat-kép. De nem törődöm vele tovább. Egy-más mellett sétáltunk a korzón s Elza beszélt bizalmasan, odaadással.

Elmondta, hogy ahogy elkerült Budapestről, egy ideig a vidéken csavargott. Nehezen tudta magát fentartani, csakhamar eladogatta egymásután az összes ékszereit.

munkának jelent 45. („Az Ad megzakit füzetek a Árpádok Athenaeum kedelt, h dik kötet fejezést hez tar egyet. ta családi ő fel az megszaki fejezete és a ker teti. A dete“ cz társadalm kába ve és Endr állam ter A köve állam k nyozásai legklassz járó), G bán álta tes hadj hez a fi érdekes vannak csatolva nyának, Habsbu Albertn mása sz Ezekben szebbné ki kell nek, me gyar ny laltatik képét. fizetés télésre minden

* fiatal, segédle temény

Aztán találkoztam őt ki a kezdődő régi né bárókis épen n pen eg ánya, l muzsán térden zsának

A ditja a ezer f hagyja neki.

A is érde Csak lem eb

F sarkon Aztán lépege szfial

székének (millenniumi kiadás) az imént megjelent 45. és 46. füzetével a harmadik kötet („Az Anjouk kora”) folytatása rövid időre megszakított, a mennyiben 47. és 48. füzetek a félben maradt második kötet („Az Árpádok kora”) folytatását képezik. Az Athenaeum r.-társaság azonban akként intézkedett, hogy úgy a második, mint a harmadik kötet rövid pár hónap alatt teljes befejezést nyerjen. Ezekben a második kötethez tartozó füzetekben Marczali Henrik egyet. tanár III. Béla uralkodásának és családi összeköttetéseknek ismertetésével veszi fel az Árpádok királyok történelmének megszakított fonalát és a következő V. fejezetben (III. könyv) Haliás elfoglalását és a kereszties hadjáratok történetét ismerteti. A IV. könyv „A rendi alkotmány kezdete” címet viseli és Magyarország állami, társadalmi és gazdasági életének új korszakába vezet bennünket, leírván Imre király és Endre herceg életét, valamint a magyar állam területének a Balkán felé terjeszkedését. A következő fejezetek az egyház és az állam közötti viszonyról, II. Endre adományozásairól, a magyar drámairodalom egyik legklasszikusabb alkotásának történelmi alapjáról, Gertrud királyné megöletéséről Bánk bán által, végül a II. Endre alatti kereszties hadjáratok történetéről szólnak. Ezekhez a füzetekhez, amelyeknek szövege is igen érdekes, pompásan sikerült műmelléletek vannak csatolva. Így a 47-ik füzethez van csatolva a XIII. század legfontosabb okmányának, melyben „1390 augusztus 31-én Habsburgi Rudolf Magyarországot fiának Albertnek adományozza, — sikerült hasonmása szövegolvassal és magyar fordítással. Ezekben a füzetekben is egymást érik a szebbnél szebb szövegek, amelyek közül ki kell emelnünk a legrégebb magyar kódexnek, melyben egyszersmind a legrégebb magyar nyelvi emlék a „Halotti beszéd” foglaltatik, a deáki misekönyvnek kánon előtti képét. Az egyes füzetek ára 30 kr. Eő fizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr, félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

* **Krisztus minden mindenkben.** Egy fiatal, mindig szívesen hallgatott, képzett segédlelkész ilyen című predikáció gyűjteményét kaptuk ma. *Mindszenti Imre* deb-

Aztán mikor már nagyon lenn volt, összehatalálkozott egy impresszárióval, aki vitte őt ki a külföldre. A sikerei voltaképpen itt kezdődnek. Egy ideig csak így szerepelt a régi néven, de gondolt egyet, s Czelliusz bárókisasszony lett. Az impresszáriója pedig épen nem titkolta, hogy Elizácska voltaképpen egy durgazdag magyar bárónak a leánya, ki megszökött a szüleitől, csak hogy a muzsának, — képzeld, (s itt felkaczagva a térdegre ütött a vén fiu.) — az orfeum muzsának áldozhasson.

Aztán Rómába került. Most ott bolondítja az embereket. Van már néhány száz-ezer forintja, s azon gondolkodik, hogy odahagyja a deszkákat. Ezt tanácsoltam én is neki.

A történet voltaképpen közönséges. Nem is érdekes. Bocsáss meg, hogy untattalak. Csak azért kerestelek fel, hogy gyere el velem ebédelni. No siess, öltözz!

Felöltöztem. Lamentünk az utcára. A sarkon ibolyát vettünk a gomblyukunkba. Aztán a karomba akasztotta karját és úgy lépegettünk egymás mellett, mozolyogva az aszfalton.

reczeni káplán 218 lapra terjedő vaskos kötetben adta ki a debreczeni templomokban elmondott alkalmi és közönséges beszédeit, melyekben a keresztény vallás nagy és örökigazságait mindig a Krisztusba vetett hit melegségével és lendületes szép nyelven tárgyalja. A gyűjtemény harmincz predikációt tartalmaz. Ára 1 frt 60 kr. A díszes kiállítás a városi könyvnyomdát dicséri.

Színház.

Idegen nő.

— Színmű 5 felvonásban. *Irta Dumas Sándor.* Fordította: *Feleki Miklós.* (Rendező: *Hevessi Gábor.*) —

Debreczen, november 21.

(R.) Olyan nagyon szép előadásban volt tegnap este részünk, emilyen még az eddigi szezonban a mi színtársulatunk feltétlenül kitűnő drámai személyzete mellett is ritkaság számba megy. Maga a színmű is Dumas Sándor legkiválóbb alkotásai közé tartozik, telve a nagy francia drámaíró összes nagy és nemes tulajdonságaival. A Dumas alakok egytől-egyig perfekt uri nép. Frakkban s estélyi öltözékben mozognak a parketten, kifogástalan a modoruk s könnyedén és szellemesen csevegnek.

A tegnapi előadás első felvonásának *jelleme* például oly lebilincselően előkelő a maga főuri szalonjával s haute-voile társaságával s azzal a nagyuri levegővel, mely szinte körülfogja az egész színt, hogy olyat csak Dumas Sándor alkothat.

Hozzájárult a tegnapi előadás sikerült voltához a *kitűnő rendezés*, a mi Hevessi Gábornak az érdeme, s az, hogy az összes szereplők egytől-egyig hiven igyekeztek visszaadni a nagy francia drámaíró gondolatait, azt a dumas-i ízt kölcsönzi mindennek, a mi sikerült is.

Nagyon szép alakítást láttunk ez estén *Cserny Bertától* és méltó partnerétől *Tapolczai Dezsőtől*. Korrekt volt mindkét alakítás és elfogadható minden ízében. Végtelenül tudunk gyönyörködni színtársulatunk e két kitűnőségének játékában abban a jelenetben, midőn De Septmonts Maximin herceg és neje között nyilvánvalóvá lesz a szakítás.

Oly nagyon művészi volt e jelenet, hogy szinte elfeledhetetlennek tűnik fel előttünk azok között a szép esték között, melyeket már Cserny Bertától és Tapolczaitól eddig is, és a jövőben is élvezni fogunk.

A czimszerepet *Klenovicsné-Szerémi Gizella* kreálta a legteljesebb odaadással. Szép volt ez estén *Klenovicsné*, oly szép, a milyen csak egy igazi művésznő lehet, ki egész tudásával s végtelen művészetével igyekezik játszani. A sikere teljes volt. — *Klenovics* gyengébb volt, de elfogadható volt z ő játéka is.

Hevessi kis szerepével oly sikert aratott, hogy nyílt szíven kitapsolták. Jó volt a többi szereplő is.

* **Bányamester.** Ma este Zeller kedves zenéjű operettje kerül előadásra. — A gróf kisasszony szerepét ismét *Galyassi Paula* fogja játszani, ki oly rendkívüli sikert ért el a minap is ebben a szerepben. — Holnap az *Uj honpolgárt* fogja tapsolni a leszállított helyárok közönsége.

* **A jövő.** A színház jövőjének kérdése foglalkoztatja most a kedélyeket a legszélesebb körökben. Hogy lesz, mint lesz,

arra mindenki kíváncsi. Mimar jeleztük többször *Tiszai* igazgatónak ama leghatározottabb szándékát, hogy ő nem pályázik. — Számbavehető pályázó pedig fog akadni elég. Itt van elsősorban a miskolci Nemzeti Színház igazgatója *Csóka Sándor*. — Ha jelenleg nincs is éppen oly erős társulat, milyen a *Tiszaié*, de mindenesetre lesz olyan, sőt páratlan lesz, ha megkapja a debreczeni színházat. *Csóka* ugyanis a leghatározottabban kijelentette előttünk, ha a pályázat az ő javára dől el, mostani primadonnáját: *Hentallerné-Pauli* Mariskát, megtartja és szerződötteti a debreczeni közönség ünnepeit kedvencét, *B. Ruzsinszky* Ilona asszonyt is. Mindenesetre ez már magában nagyon sokat ígér. Pályázni fog azután *Somogyi Károly* a pécsi Nemzeti Színház igazgatója, kinek nagyon szép társulata s sok kilátása van, pályázik a győri igazgató *Komjáthy János* és *Halmay*. Mi egyelőre nem foglalunk állást egyik igazgató mellett sem, mindaddig míg a pályázatok egytől-egyig nincsenek beadvá. Akkor visszatérünk az ügyre, mely oly élénken foglalkoztatja Debreczen város társadalmának minden rétegét.

* **A bomladozó társulat.** Tegnapi számunkban ilyen cím alatt közölt ajdonságra *Tapolczai Dezső* ma személyesen kereste fel szerkesztőségünket, s felkért annak rektifikálására, hogy ő a társulat részéről az igazgatóval semminemű tárgyalásokba nem bocsátkozott. Ezt szívesen konstatáljuk s egyben jelentjük hogy a *Tapolczai Dezső* neve tévesen került bele az ügybe.

TÜKÖRDARABOK.

Egy levelezőlap.

Debreczen, november 21.

Tegnap ily cím alatt foglalkoztunk egy üres levelező-lappal, s egyben jeleztük hogy az üres levelező-lapot nem hagyjuk el-tűnni a napi események forgatagában, — megmentjük még mára is a halhatatlanság számára.

Mert rendkívüli kedvesnek tarjuk foglalkozni ezzel a levelező-lappal.

Tegyük fel, hogy ezt az üres levelező-lapot esetleg egy komoly politikus küldte nekünk. A komoly politikus akkor ezeket írta volna:

Tisztelt uram! Kívánom önnel tudatni, hogy a szerkesztésében megjelenő *Debreczeni Ellenőr* politikai irányával meg vagyok elégedve, élvezettel olvasom vezércikkelyeit, sőt legutóbb legkedvesebb rovataimba felvettem a Belföldet és Külföldet is. Tudatom, hogy a lapra egy esztendőre ismét előfizetek.

Kiváló nagyrabecsülésem dokumentálásával vagyok stb.

Balázs Ágenor.

Nem kevésbé volna tetszetős a levél, ha azt például egy batthyányi-utczai férj és családapa írja nekünk. Akkor így nézne ki talán:

A *Debreczeni Ellenőr* tekintetes szerkesztőségének.

Helyben.

Van szerencsém önöknek a legnagyobb lelkesedéssel bejelenteni, hogy mióta házamhoz a *Debreczeni Ellenőr* jár, azóta a legboldogabb családi életet élem. Ez az első pilanatra talán felfoghatatlannak fog látszani, de csakhamar megérthetővé válik, ha bővebben kifejtem azokat a jelenségeket, melyek pár hónap óta paradicsommá varázsolták csendes otthonomat.

Képzeljék édes uraim, kedves nóm azóta, hogy a *Debreczeni Ellenőr*-t olvassam, abszolúte nem vágyik sem újabbnál-újabb toálettek, sem frissebbnél-frissebb mu'atságok után. Hasonlóan megváltoztak leány-

gyermekem is. Megkérdeztem őket a minap, s világosítottak, hogy ők teljesen meg vannak elégedve, ha a legutolsó dívat ismertetését a *Deberczeni Ellenőr*ből olvashatják. Oly élénk, megkapó színekkel vannak ott festve a legeszményibb Eiffelkosztümök és dudoros ruhaderékok, hogy ők szinte magukon képzelik. A bálók, táncestélyekkel, matinékkal és színházi estélyekkel hasonlóképpen így vannak.

Nem fejezhetem ki önöknek, tisztelt uraim a legmélyebben érzett hálámat! Arra képtelen vagyok!

Tisztelettel

Broncs Boldizsár.

A levelezőlap eredhetett aztán egy 15 esztendőös bakfis leány kezéből is. Akkor talán így nézne ki:

Kedves szerkesztő ur!

Ugy-e nem tetszik megharagudni? Ennek reményében küldök egy czviki-pusztának a kedves *Rezedának*, a ki oly szépen szokott írni. Tisztelettel *Mizandra*.

Ellenben jöhetett a levél egy hórihorgas borzos fiatal embertől, kit barátai Kis-Petőfinek hívnak, kinek ragyogó pályáját mi esetleg beakartuk vágni a *Szerkesztői posta* rovatunkba. Akkor ő talán így írt volna:

Ne higgyék, hogy azért haragszom, hogy versemet visszautasították, s gorombaságot üzentek nekem. Ó, nem! Én felülemkedem ily gyalázatosságok felett és megvetem magukat. Hanem haragszom azért, mert — haragszom. Hogy miért, nincs hozzá semmi közük!

Tiszteletlenül

Viola Mihály.

Eredhetett aztán a levél száz meg száz helyről. Hogy honnan eredt, azt talán megtudjuk ezek után a közlemények után.

Rezeda.

Csillagvizsgálók.

(Ki mit látott a teleskopon?)

Deberczen, november 21.

Ugyan kit érdekelne Deberczenben most az, hogy a szultán becsületszavára fogadta Salisbury lordnak, miszerint a reformjavaslatok végrehajtása komoly szándéka, mikor egy valóságos messzelátó szerszám, egy igazi teleskop, amilyen talán a cambridgei csillagvizsgálóban sincs — érkezett hozzánk.

Mégis hunczut!... Kitalálta, hogy ilyet mi még nem igen láthattunk s elhozta a mindent látó, hatalmas fekete csövet, melyet aztán tegnap este mint egy nagy ágyúneki feszített a csillagos égre, a nagy templom előtt.

A tudatlan pór nép bámulva állta körül a mi az isten csudáját, míg az inasiskola nagy műveltségű növendékei mély értelemre valló megjegyzéseket kockáztattak a gépje körül babráló németnek magyar szóra süket fülei felé.

Mikor a toronyban a hatot fütötte s a novemberi est misztikus homályba burkolta a templom felső részének impozáns körvonalait, a hold szelid derengéssel, kifli alakra vékonyodva bukkant elő a Vecsey-ház kéményei mögül, mire a teleskop lassu lehajlással nekifordult a kialudt, de fényes világtestnek.

A körülálló, egyszerű alakok tevékeny fantáziája a legmagasabbra fokozódott, de a szükséges 20 kr. hiányának körülménye következtében, maradt a nagy látcső vízszintes mozdulatlanágában, nézésre jelentkező nélkül.

A hideg sötétségből egyszerre a bámészkodó tömeg felé sietett egy fürge, elegáns alak (az utcai lámpa fényénél megösmertem a színházi direktor volt) s azon átfurakodva, a díj lefizetése után mohón ragadta meg a teleskop végét.

Nem volt kíváncsi a holdra, mert a csövet egyszeribe elfordította Kolozsvár felé. Sokáig nézett abba az irányba, de úgy látszik nem volt inyére a mit látott, mert egy babkiáltással lengrott az emelvényről, miközben a messzelátó végét olyan mérezzel dobta vissza, hogy a cső mint egy kereszt vitorla forgott körül. Meglátta kié lesz a kolozsvári nemzeti színház.

Jött aztán egy mindig nagy tervekkel foglalkozó lelkes városatyja, aki nagy szeretettelől ösztönözve a várost a bekövetkező esélyekre való tekintetből összedrótta s mohó szemekkel nézte a XX. századra világvárosra fejlődött Deberczent.

Látta a hatalmas boulevardokat, a szabályos széles utcákból égnek meredő fényes pavilionsorokat, a kisajátítási és szépítési pénztárt tele adólevelekkel, értékpapírokkal és bankókkal.

Látszott a sötétben, mint villan meg szemében az öröm lángja, míg élénken dögő szívvel eltűnt a Kossuth-utca irányában.

A szerelmes gymnazisták nem láttak a csillagvizsgálón semmit; az ő csillagaikat, a lány szemeket puha párnákon bársonyos szemhéjak takarták.

Érkeztek aztán egyenként szállingózva, a kik már hiába vettek kártyát s hiába voltak a szalacsi asszonyánál...

Lopakodva közeledett a piac egyik legmodernebb házának tulajdonos párja s hosszan keresték a csillagok között egymást, hogy házuk első emeletének fényes helyiségeire honnan fog bérlet kerülni? Holnap folytatják; — mint mondják a saturnusban akarnak utánanézni.

A tömeg éljenzése közben érkezett egy lemaradt képviselőjelölt.

A német nagy bámulatára az ex-jelölt a messzelátó vastagabb végét huzta szeméhez: a multba nézett. Összeszorogott szép reményein pihentette előbb tekintetét, csak aztán fordította rendes irányba a távcsövet s kutatott a messzeségben, a jövőben, az ő mandátumának csillaga után.

Irdatlan távolságban, a Perseus csillagzat közelében, mint alig derengő ködképet látta meg. — Szemeiben a remény csillagával távozott.

Az ügyvédi kamarának két előkelő tagja fél órai időközben követte egymást a teleskopnál. Észközők után néztek bizonyára, a közöttük szörnyen kiélesedett ellentétek lekomptálására.

A Csokonai-kör több tagja együtt érkezett s a távol világokon olyan zenedéket kerestek, melyek szintén nem tartják lehetetlenek az irodalmi társaságokkal együttműködést.

A rendőrség több, már feledésbe is ment törvényellenes cselekedetnek szálait akarta telfedezni, de így sem sikerült.

Még nagyon sokan járultak az erejéhez mérten mindent mutató messzelátóhoz, amikor éjjel felé egyik reggel megjelenő ujság alkotói jelentek meg alatta, de a szűk csőbe belenézni nem tudtak. Az eredménytelen kísérlet után hárman összefogózva, a piacson végig, hangos szóval megállapították hogy: „Hét csillagból van a gönczöl szekere“...

En! ? Én hódolva annak a közmondásnak, hogy *gazda szeme hiszálja a lovat*, beható szemle alá vettem birtokaimat — a holdban.

Louis.

Városi és megyei hírek.

* A kivándorlási szödelgők ellen. A belügyminiszter újabb, szigorú rendeletben hívja föl a törvényhatóságokat, hogy óvják a népet azon genuai ügynökök ellen, akik csábos ígéretekkel Braziliába való kivándorlásra kecsegtetik azokat a jóhiszeműeket. Az elcsábított szegény magyarok, akiknek a képzelete csupa arany légvárakat épít, nem jutnak tovább Génuanál, ahonnan, miután az ügynökök kifosztják őket, rendesen elzüllyenek haza, mint toloncz-szállítmányok.

Ez a belügyminiszteri rendelet tegnap érkezett Deberczen városához avval a megtaggyással, hogy az esetleges kivándorlásokat kísérelje éber figyelemmel.

NAPI HIREK.

— Vidéki hírlapírók értekezlete. A „Nagyvárad“ 25 éves jubileuma alkalmából Nagyváradon megtartott vidéki hírlapírói értekezlet tudvalevőleg elhatározta, hogy a hírlapírókat segélyező orsz. egyesületet a fővárosi sajtó képviselőivel együtt fogják szervezni. Ugyanekkor elhatározták, hogy decz. hó 8-án, a mikor a vidéki sajtó képviselői a kiállítási munkák megtekintésére Budapestre érkeznek, e tárgyban újabb értekezlet tartanak. E tárgyban Hindy Árpád, a „Kolozsvár“ szerkesztője mint elnök s Fehér Dezső, a „Nagyvárad“ szerkesztője, mint jegyző, levelet írtak Rákosi Jenőnek, az „Otthon“ elnökének, melyben a tanácskozássokra az „Otthon“ helyiségének átengedését kérik s azt is, hogy a 8-iki értekezletre a fővárosi kollégákat is hívja meg. Ugyancsak ők lelkes hanzu levélben hívták meg a vidéki kollégákat gyűlésre, melyen az orsz. hírlapíró-szövetség és segélyegylet megalakításáról fognak tanácskozni.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése. A jog- és pénzügyi bizottság tegnap délután ülést tartott, melyen *Vértessy István* főjegyző elnökölte alatt jelen voltak: *Körner Adolf*, *Vecsey Imre* tanácsnokok, *Szabó József* főszámvevő, *Ábrahám László* t. főügyész, *Stahl Géza* főmérnök, *Nemes Kálmán*, *Steinfeld Antal*, dr. *Balkányi Miklós*, *Komlóssy Dezső*, *Zádor Lajos*, dr. *Bakonyi Samu*, bizottsági tagok és *Szentpétery Ferencz* mint jegyző. — Az ülés csaknem egyedüli és igen fontos tárgyát a *városháza kibővítése* képezte. *Stahl Géza* referálta azt az ügyet, kimerítően és meggyőző erővel indokolván annak a többletnek előállítását, mely a közgyűlés által megszavazott és a részletes költségvetésben kitüntetett összegek között mutatkozik. A bizottság nemcsak hogy meg nem utközött ezen a költségzaporulaton, daczára egyik helyi lap kirohanásának, hanem voltak olyan felszólalások is, amelyek a lépcsőháznak és a díszteremnek freskókkal való ellátását már most szerették volna beilleszteni a programba. *Komlóssy Dezső* indítványozta, hogy a felszólalásokra is most szavazza meg a közgyűlés a szükséges összeget. — Többen felszólaltak, így *Ábrahám László*, *Szabó József*, dr. *Balkányi Miklós* és dr. *Bakonyi Samu*. A bizottság ezek után elfogadta a nagy építési bizottság javaslatát, vagyis azt, hogy a városháza a bemutatott részletes tervek alapján 316.000 frt, illetve a tiszteletdíjak, bebutorozás és ideiglenes házbér kiadásával együtt 352.000 frt költséggel már a jövő évben építtessék és a hiányzó 81.000 frt a házi pénztár terhére kölcsön útján szereztessék be. — E javaslat elfogadását a legmelegebben ajánlja. Megjegyezni kívánja egyuttal a bizottság, hogy a felépítendő díszes új városházában a tolonczok helyet nem nyerhetnek; majd a hivatali helyiség beosztása alkalmával lesz számokra hely kijelölendő. Ezzel kapcsolatban tárgyaltattott a Hungária kibérlésére vonatkozó ajánlata a debreczeni első takarékpénztárnak. Minthogy a városháza építése költségvetésében a városi hivatalok ideiglenes elhelyezésének költségeiről is gondoskodva van, a bizottság a további eljárást a tanács hatáskörébe tartozónak véleményezi. Utolsó tárgya volt az ülésnek az anyakönyvvezető hivatal segéd-

személyzetének a város költségén leendő ki-
rendelése. A bizottság a miniszter ezen
kivánságának teljesítését nem javasolja,
tekintettel arra, hogy városunk az utóbbi
években állami érdekekre igen sokat áldozott
s magának az anyakönyvvezetőhivatal helyi-
ségének felállítására, tartására amugy is tete-
mes költséget okoz a városnak, de meg az
anyakönyvi kivonatokért járó díjakat az
állam a maga részére fogja szedni.

* **Az izr. iskola segélyezése.** A szeptem-
beri városi közgyűlés a helybeli zsidó-
iskola segélyezésére a rendes költségvetésben
fölvett 1053 frt 48 krnak 1500 frtra kiegészíté-
sével a rendkívüliek közé 446 frt 52 krt
vett föl. — A belügyminiszter ezen határo-
zatot most jóváhagyta.

— **Megőrült énekesnő.** Sokat emlegetett
név volt városunkban is a *Bánffy* (Benedikti)
Mariskáé. Mezey és Scheiner orfeumában
Debreczenben is fellépett az énekesnő.
Kalandos életet élt át. Bejárta a külföld
nagyobb orfeumait, Budapesten tagja volt
a *Somossy* orfeumának. Kalandos élete most
az örültek házába juttatta. Nagyon sok em-
bernek megölője: az alkohol ő is annak lett az
áldozata. Előadás után folyton mulatott, ivott
mértéktelenül. Ezt az élet-rendszert folytatta
évek óta, az italt mindjobban megkedvelte, úgy,
hogy arról egyáltalában nem tudott leszokni.
A sok, mértéktelen ivás végre megzavarta
eszét; delirium tremensbe esett. Két héttel
ezelőtt városunkba jött. A rendőrség neszt
vette itt tartózkodásának, el akarta tolonczol-
tatni, de nem tudta megtalálni. Tegnap este végre
eltörték. Kikarták tolonczolatni s mikor
ezt tudtára adták, örülési rohamok fogták
el, úgy hogy az I. ker. rendőrség beszállit-
tatta a közpórház megfigyelő osztályába, hol
most ápolják.

— **A legfőbb Gardeofficier.** Valami
megzavarodott elméjű szerencsétlen ember
ajánlott levelet írott Bécsből egyik maga-
sabb rangu debreczeni tisztviselőhöz, akit
bár ez nem is emlíkezik olyan névre, barát-
jának nevez és arra kér, hogy haladéktalan-
ul szabadítsa ki a börtönéből, a bécsi
Versorgungslausból. A beteglelkű ember
Gouchowzsky külügyminiszter magas helyén
állónak képzelet magát. Képesített külügy-
miniszternek, sőt nagyobbak, még egy birod-
almi kancellárnál is, mert ő egy személy-
ben az emberiséget teremtő hatalom Garde-
officijára és mint ilyen egyúttal a jó Isten
Gardeofficijára is. Mindezt, amint panaszo-
kodva mondja — ő már sokszor bebizonyi-
totta írásban; de a dokumentumokat ellen-
ségei zsebre dugni merészelték. Bármily fel-
foghatatlannak látszik, az ellene emelt Isten
és világ gyilkossági bűnvádat azért kokolták
ellenre, mert ő Gardeofficier, aki pont éjfél-
kor nagy égi háborúban született. Szörnyű
szenvédéseket állott ki emiatt s azután a
bécsi Allgemeines Krankenhausba került,
ebbe az Istenek is, neki is, meg az egész
világnak is veszedelmes szörnyű barlangba,
mert szülei, akik Budapesten (IV. ker.
Kecskeméti u. 8. II. em. 29 ajtó sz. a.) lak-
nak, többszörös kérése dacára se vittek
háza. Egyébiránt szülei a főbűnösök, —
ezek az iszonyu rágszálódó mérges legyek.
Int is minden jóra való lelket, hogy óvakod-
janak azokkal érintkezni. Szenvédései —
ugymond — annyival inkább nagyobbak,
mert ő bármely közönséges emberétől telje-
sen eltérő specialis és kompakt képesítésű,
de rendkívül érzékeny. Kéri azért debrec-
zeni barátját, hogy siessen az ő életét
megmenteni és mentse meg Isten életét meg-
ennek a hálátlan nyomorult emberiségnek az
életét is, ha ugyan megmenthető és a mennyi-
ben megmenthető. Jó néven fogja venni, ha
az esetleg Bécsben állomásozó huszárok kö-
zül egy vagy két szakaszt rendelkezésére
bocsátanak, hogy az iszonyatos gyáva em-
bert rágó férgek lemeszárólhassa. Meggyő-
ződése szerint ilyenek lehetnek azok a ször-
nyetegek, akik a mi boldogtalan vértanúinkat
kivégeztették és lehet, hogy egy pár a 48-as

vértanuk hőbérjai közül való. Egyelőre tehát
csak ezzel a fentebb jelzett szerény boszuval
szolgálhat, de nagyon kell ám sietni és —
ami fő — szigorúan hallgatni. Különös sulyt
kiván helyezni a szegény örült arra a kijel-
entésére, melyet kétszeresen aláhuzott, hogy
Isten maga kergette ki a zsidókat Oroszor-
szágból az ő folytonos rémitő szenvedései
miatt. Különben megszabadulása érdekében
ő felségéhez is írott a kabinet iroda utján
s erősen bizik, hogy ő felsége haladéktalan-
ul intézkedni fog az ő érdekében is, meg
általában is. Ezért levele vétele után jó lesz
rögtön Bécsbe utazni és ő felségével érint-
kezésbe lépni. Figyelmeztet arra is, hogy
levele a szó szoros értelmében igaznak te-
kintendő és senkinek sem szabad kételkedni.
A budapesti és bécsi rendőrségnél lévő beje-
lentő lapot és esetleges rendőri iratok meg-
semmisítése iránt pedig a kellő intézkedése-
ket megtette. Aláírva S. . . . S. . . . r., a
Gardeofficier és képesített külügyminiszter
stb. NB. alatt egy pikáns kivánsó ot jegyez
föl: Ha lehet hozzatok magatokkal egy két
szép vagy legalább csinos özvegy asszonyt!
Ni, még szerelmes is a legfőbb testőrtiszt ur!

* **Építkezések.** Debreczen város taná-
csához f. h. 10-től 20-ig következők folya-
modtak építkezési engedélyért: Molnár János
164 sz. 1 szoba, Stegmüller Árpád 407 sz.
istálló, Csanda József 244 sz. 2 szoba, 1
előszoba 1 konyha, 1 kamara, özv. Ormós
Gáborné 2294 sz. 2 szoba, 2 konyha, 2 ka-
mara, Bajdó Ferencz 3686 sz. 1 szoba, 1
kamara, 1 kocsiszin, özv. Balog Jánosné
1300 sz. 1 szoba, 1 kamara, Kovács Péter
1255 sz. 1 konyha és sütőház, Kovács Fe-
rencz 3430 sz. 1 konyha és kamara, Molnár
József 1862 sz. 1 szoba, Szabó Péter 1332
sz. 1 szoba 1 konyha, Péter Pál 323 sz. 1
konyha.

— **Sertéskereskedők nyilatkozata.** Ungh-
váry József és Nagy Jakab sertés-keres-
kedő urak annak kijelentésére kértek fel-
bennünket, hogy valótlán az a hír, mintha
sertésvész volna bárhol is Debreczen kör-
nyékén, vagy általában Hajdumegyében. A
Liedermann Mihály nagycseri bérletén
ugyan hullottak el apróbb malacok, de ezt
nem lehet sertésvésznek minősíteni. Egyben az
illető kereskedők azt mondják, hogy a nagy és
hizottsertések közt a szállásokon abszolút nincs
semmibaj, az állomány a lehető legegészségesebb.
A D. R. U. azon híre pedig, mely szerint a
Hidvéger guthi tanyáján is kiüjtött a ser-
tésvész, téves értesülésen alapszik már csak
azért is, mert *Hidvéger*nek nincs a guthi
erdőn birtoka és másodsor nincs is hizott
sertésnyája. (E czáfolatra vonatkozólag ki-
jelentjük, hogy mi értesülésünket a teljesen
megbízható állategészségügyi hatóságtól kap-
tuk, amelynek pedig egyáltalán nem állh t
érdekében, hogy valótlán hírekkel alarmi-
rozza a világot. Az illetékes hatóság által
táviratilag tett jelentésre már ma délután
várják is a földművelésügyi miniszter választát.

— **Vakmerő béres.** *Hartstein* Péter
nagy-hegyesi birtokán tegnap reggel *Borbély*
István nevű béres ökorhajtó ostornyéllal verte
a jószágokat. *Schenk* ispán ezt látva ke-
ményen rászólt a kegyetlenkedő legényre,
mire az vad káromkodások között nekironott
az ispánnak s a még mindig kezében lévő
ostornyéllal arczába vágott. Az erőteljes is-
tornyél kivette a dubaj legény kezéből az ostor-
nyelet aztán tudtára adva, hogy vakmerőse-
gének majd megadja az árát — eldobta. A
jelenet után az ispán zsebenkdőjét arczára
telve lassan távozni akart. *Borbély* ekkor
zsebéből bicskát rántott elő s utána rohant a
gyanútlanul tovahaladó ispánnak azzal a
szándékkal, hogy késést annak hátába vágja.
A közel álló béresgazda azonban jókor észre
vette a dühös béres szándékát s mielőtt utól-
érte volna az ispánt, vaskarokkal körülkapta
a vakmerőt s lefegyverezte. Az ispán már
jelentést tett a mező-erőszakoskapitányságnak, a
honnnan *Körner* Gyula csendbiztos már elin-
dult a duhaj béres elfogására.

— **Köszönet-nyilvánítás.** Mindazon igen
tisztelt rokonok, és jó barátok, különösenben

a saját gyászlobogója alatt megjelent érdemes
cipész-társulat, úgy a n. é. közönség azon
része, kik felejthetetlen férjem temetésén
megjeleni szivesek voltak, ez által fájdalom-
mamat némileg enyhítették, fogadják ez uton
is szívből jövő őszinte köszönetemet. Özv.
Gréh Mihályné.

— **A már nem szokatlan uton. . . . A**
Petites Affiches ben, Páris értelmiségének
egyik lapjában a következő kishirdetést
olvassuk:

Fiatal ember, Ribot és Lebon volt miniszterek
tanítványa az *Ecole libre* politikai pályára képesítő
diplomájának tulajdonosa, foglalkozás hiányában
ajánkozik tapasztalatlan politikusok számára cikkek
és beszédek készítésére, ugyint elfoglalt írónak
novellák és regények írására.

Hát hiszen az régi dolog, hogy számos
politikus más által készített beszédeket mond
el s az sem épen szokatlan, hogy regényíró
másnak munkáját plagizálja, de az kétség-
kívül először történik, hogy egy regény —
és beszédszállító ezen a már nem szokatlan
módon lépjen nyilvánosság elé.

Táviratok.

Itélet a Takáts-ügyben.

Budapest, november 21. (A *Debreczeni Ellenor* eredeti távirata.) A
Takáts Zoltán bűnpörében az itéletet
ma hirdette ki a törvényszék. *Takáts*
Zoltánt a törvényszék *sikkasztás-
ban való részességért, sikkasztásra
való felbujtatásért öt évi börtönre*
és ugyanannyi évi hivatalvesztésre, —
Takáts Zoltán anyját orgazdaságért
egy évi börtönre ítélték. Bereczék per-
ujtással akartak élni. A törvényszék
azonban visszautasította a perujtást.
Az elítéltek felebbezést jelentettek be.
Az itéletet zsúfolt teremben, halálos
csendben hirdették ki. A közönség
nyomott hangulatban oszlott szét.

Berzeviczy—Kacziányi párbaj.

Budapest, november 21. (A *Debreczeni Ellenor* eredeti távirata.) A *Berzeviczy* Albert és *Kacziányi Géza* gym-
násiumi tanár között felmerült affér ma
nyert befejezést. A párbaj a *Ferencz József*
kaszárnya vivótermében folyt le. Az ellente-
lek egyszerre avansziroztak s husz lépésről
egyszerre löttek egymásra. A lövések nem
tettek kárt senkiben.

Öngyilkos muzeumi hivatalnok.

Budapest, november 21. (A *Debreczeni Ellenor* eredeti távirata.) Ma a déli órákban
Szamota István muzeumi hivatalnok agyon-
ölte magát. Azonnal meghalt. Az öngyilkos-
ág oka ismeretlen.

Darányi — képviselő.

Budapest, november 21. (A *Debreczeni Ellenor* eredeti távirata.) *Darányi Ignác*
földművelésügyi minisztert ma a régi, budai
kerülete, a második, — a vári, — egyhangulag
képviselőjévé választotta.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 21. (A *Debreczeni Ellenor* eredeti távirata.) A Ház mai ülésén
Kemény Pál függetlenségi képviselő heve-
sen kikelt a néppárt ellen. Legfeltűnőbb a do-
logban az, hogy *Kemény* maga is katolikus
ember. *Mérey* Lajos védi az ügyvédet. *Pong-
rácz* Károly kijelentette, hogy a pártokivüliek
nem vezekelnek. *Bánffy* miniszterelnök felett
Helfy Ignác interpellációjára, melyet
a keleti bonyodalmak ügyében nyújtott be.
A miniszterelnök kijelenti, hogy megtette a
szükséges intézkedéseket érdekeink meg-
védelmezésére. Részletezést, tekintettel a
kérdésre, nem kívánnak. A Ház tudomásul
vette a miniszterelnök választát.

Millennium.

— A kiállítási sajtóiroda értesítései. —

Millenniumi nemzetközi vivóverseny.

Az ezredéves kiállítás idején rendezendő internacionális vivó-verseny programm tervezetének kidolgozására az országos sport-bizottság a magyar atletikai klubot kérte fel, a mely most egy olyan nagyszabású tervezetet adott be az országos bizottságnak, a mely valóban méltó lesz az ünnepi alkalomhoz. A tervezetet, amelyet az országos bizottság is a magáévá tett, a következőkben ismertetjük:

1. A verseny neve: „Millenniumi nemzetközi vivóverseny.”
2. Helye a kiállítás területe, a hol valamely megfelelő csarnok alkalmas módon berendezendő.
3. Ideje: 1896 május vagy június eleje.
4. A versenyszabályok idejében kidolgozandók, s minden európai nyelven terjesztendők.
5. A versenyszabályok megküldése mellett a részvételre felszólítandók:

- I. a.) a közös hadügyminiszter útján a közös hadsereg és hadi tengerészet.
 - b.) a honvédelmi miniszter útján a magyar honvédség és csendőrség.
 - c.) a Landwehr-miniszter útján az osztrák honvédség és csendőrség.
- Ugyancsak felkérendők, hogy alkalmas módon a szuronyvivást is mutassák be.
- II. a.) az összes belföldi sportegyesületek.
 - b.) az ismertebb külföldi sportegyletek.

A versenyszabályok és a felhívások ezenkívül megküldendők az összes ismertebb belföldi sportlapoknak.

Ó Felségének jelentés teendő a verseny mivoltáról és fontosságáról, de főképp a hadsereget érintő fontosságáról. A király ezenkívül ünnepi formában meghívandó a királyi ház tagjaival együtt, s felkérendő, hogy a versenyre tiszteletdíjat adományozzon. A verseny védnökéül egyik főherczeg kérendő fel.

A vallás és közoktatásügyi minisztert állami aranyérmek, a fővárost pedig fővárosi aranyérmek adására kéri fel. Tiszteletdíjak adására kéri a közös hadügyminisztert és a honvédelmi minisztert is, valamint több magas és a sport iránt érdeklődő méltóságot is.

Hangversenyek a kiállításon.

A kiállítás hatalmas csarnoka, a mely az ünnepségek, zeneelőadások, hangversenyek helyéül épült, a kiállítás ideje alatt nagyon gyakran fog a zeneművészet iránt érdeklődő nagyközönség előtt megnyitni. A kiállítás igazgatósága ugyanis nem bizza a véletlenre, hogy mikor és ki rendez az ünnepek csarnokában előadásokat, hanem jó előre gondoskodik, hogy kellően beosztva rövid időközökben és változatos, tartalmas műsorral kövessék egymást ezek a zenei és egyéb művészi előadások. Ez okon az ilyen előadások rendezésére hivatott társaságokat, egyesületeket, intézeteket felszólítják hangversenyek rendezésére, a mely előadásokra az igazgatóság ingyen engedi át az ünnepek csarnokát, csak azt kötvén ki, hogy a műsorban első sorban és tulnyomóan magyar eredeti ének-, dal- és zene-művek szerepeljenek. Előadások rendezésére felkérlik:

1. A filharmonikusok társaságát nyolcz esti előadás rendezésére. A nyolcz estéből haton kizárólag és kötelezőleg magyar zeneirodalmi termékek adandók elő.
2. A zenekedvelők egyesületét hat esti előadás rendezésére; a hatból négy este tisztán csak magyar lehet.
3. Az országos dalárszövetséget a dalverseny rendezésére.
4. Káldy Gyulát, az opera igazgatóját négy előadás rendezésére, a régi kurucz-dalok bemutatására.
5. dr. Harrach Józsefet 2—3 esti előadás rendezésére, az ifjusági énekkarok bemutatása céljából.

6. A „Liszt Ferencz zene-művész kört” 2—3 hangverseny rendezésére.

7. A nemzeti zenedét egy hangverseny rendezésére.

8. A budai ének- és zene akadémia 1—2 hangverseny rendezésére.

9. A budai dalárdát magyar férfikarok bemutatása céljából egy hangverseny rendezésére.

10. Bogisich Mihály prépost plébánost a régi magyar egyházi énekek bemutatása céljából egy estély rendezésére.

11. Az esztergomi és egriszékesegyháznak énekkarait és a pozsonyi egyházi zeneegyesületet 1—2 esti előadás rendezésére, melyek célja a magyar zeneszerzők oratorumainak bemutatása.

12. A pécsi székesegyház énekkarát egy előadás rendezésére a gregoriáni énekek bemutatása céljából.

Ilyenformán biztosítva lesz körülbelül 35—40 hangverseny tartása, tehát majdnem hetenkint kettő, a melyeken a magyar zeneirodalmat teljesen be lehet mutatni.

Különfélék.

— Uj világitás. Ha sikerre vezetnek azok a kísérletek, a melyeket most a világitás javítása körül folytatnak, úgy háztartásunkban egész kis forradalom fog bekövetkezni. Vége lesz annak a sok bajnak, a melyet a mai petróleumlámpák okoznak. A háziasszonyok ideálja: olcsó és fényes világitás, úgy látszik a legegyszerűbb háztartásban is meg lesz az valósítható. A feltaláló itt is Auer, a ki a híres gázizzókat feltalálta. A találmány lényege az, hogy nem az elégetett anyag adja a világosságot, hanem izzásba hoznak egy praeparált tárgyat, a mi állandó, egyenletes és intenzív fényt áraszt. Az Auer-féle gázlámpáknál már nem a gáz világít, hanem az a finom, praeparált sodronyhálózat, a mit a gáz csak folyton izzásban tart. Most kísérletet tesznek, hogy gáz helyett más olcsóbb és mindenütt kéznél lévő anyagot használjanak az izzás előidézésére. És erre a célra igen alkalmasnak mutatkozik a borsesz. Ha ez az újítás beválik, akkor annak dicsősége mellett az az előnye is meglesz, hogy kizárólag a magyar mezőgazdaság terményeit fogyasztanánk és a sok pénz nem kellene a petróleumért idegen államokba kiadnunk.

A tapintatról.

Irta: Bartha Miklósné.

A tapintat egy olyan tulajdonság, melylyel nem mindenki bír; naponta látunk művelt embereket, a kiknél a tapintat teljesen hiányzik, mert az nem annyira a nevelés következménye, mint inkább a szív terméke.

Néha a legjobb nevelésű embereknél nélkülözzük s főtaláljuk azt egy egyszerű parasztnál. Mindenesetre a származás, a nevelés, a művelt szülők befolyása sokat fejleszti a tapintatot, de néha csak hideg udvariassági forma, (etiquette) nem pedig tapintat az eredmény.

Az etiquette szavát elszajáthatja bárki is az ugynevezett illemkönyvekből („der gute Ton“) („Don“), megtanulhatja azokat a guvernanteok és tánczmesterekétől, de a tapintattal születni kell. Azt mondhatnánk, hogy az etiquettenek az ész, a tapintatnak a lélek a tanácsadója; egy titkos parancsoló hang bennünk.

Lássuk egy kissé a különbséget a két fogalom között.

Ha egy gazdag nő czifrán kiöltözik, mikor egy szegénysorsú barátnéját vagy más szegény embereket meglátogat, nem vét az etiquette ellen, de vét a tapintat ellen; mert vagy irigységet kelt, vagy keserű összehasonlításokra nyújt alkalmat.

Ha utazásainkról, élvezeteinkről beszélünk olyan emberek előtt, kik rossz anyagi viszonyaik miatt nem szerezhetik meg maguknak ugyanazt, akkor újra a tapintat ellen vétettünk.

Pedig hány művelt ember vét ez ellen és elfelejtkezik a tapintat, bánásmód eme kiárrnyalatáról.

Örömet okozni valamivel valakinek azzal a látszattal, mintha magunknak csinálnánk vele örömet; vagy ajándékozni valamit és elhítteti az illetővel, hogy nekünk okoz örömet vele, ha elfogadja, ez újra nem az etiquette, hanem a tapintat kérdése.

Ha egy társaságban, a többinél egy kisebb állású vagy egyszerűbb nevelésű ember van jelen, úgy a házi ur vagy a házi asszony ezzel nyájásabb kell, hogy legyen, mint a többi vendégeivel, hogy ne érezze azt, hogy a többiek különbek náánál; így követeli ezt a tapintat.

Nem fogjuk cillogtatni eszünket kevésbé tanult emberek előtt, nem leszünk ott, hol mások szomorkodnak, sem nem rontjuk el rossz hangulatunkkal a mások jó kedvét.

Tapintatlanságot követünk el, ha elvekről, vallás és politikai meggyőződésekről vitatkozunk olyan egyénekkal, kik nem tudnak arról, hogy elvek és meggyőzések is vannak.

Igen gyakran előfordul, hogy olyan emberek közé kerülünk, a kiknek a műveltségi fokuk nem felel meg a miénknek, más a gondolkodásmódjuk, mások a szokásaik, más az izlésük; ezekkel egy művelt ember nem találhatja jó magát, de míg velök van — ha tapintatos — alkalmazkodik hozzájuk, hogy ne hozza őket zavarba.

Ha egyszerű emberekkel találkozunk, ezeknek sokkal barátságosabban köszönjük, mint magunkhoz hasonlóknak, nehogy látszatát adjuk annak, mintha nem akarnók őket megösmerni.

Azt találom, ebben sok ember hibázik, mi igen nagy gyengeségre vall. Különösen az ugynevezett magasabb körökben látjuk gyakran azt, hogy mikor magukhoz hasonlókkal vannak, röstellik más halandóknak, kik nem tartoznak a societáshoz, köszönni.

Megteszi igen sok ember azt is, hogy daczára annak, hogy ismeri az etiquette szabályait, mégis mindig magáról, ügyeiről, családjáról, multságairól beszél. Ha tapintatos volna, hallgatna magáról.

A tapintat nem ismer osztálykülömbéget. Urnak és koldusnak egyaránt van joga hozzá.

Alantasabb sorsuakkal még tapintatosabban kell elbánunk, mint a magunkhoz hasonlókkal, vagy felettünk állókkal bizonyítva ezzel azt, hogy az érzelmek (a tapintat sem egyéb) lerontják az előítéleteket.

Ha az etiquette szabályait követjük, megnyerhetjük az embereket, tapintattal megszerettetjük magunkat mindenkiel. Már pedig kellemes mindenki által szeretve lenni. Ne vessük meg a legigénytelenebb ember szeretetét sem. Mindnyájunknak vannak rossz órái: mily jól esik egy vérző szívnek az általános részvét. Egy ilyen helyzetben jól esik még egy durva kezű parasztnak kezeszoritása is és fölér néha egy finom kezűs kéz szorításával. S ha ez a munkától durva kéz kenyérrel kínál meg, elfogadnád, megizlelnéd, ha nem is nagy étvágygyal, hogy ne séítsd meg azt, ki szivességet tanúsított irántad.

Ez ismét nem etiquette, hanem tapintat. Azt a tapintatot értem, mely fölemeli az embert a nemességnek egyetlen jogosult alakjához: a szivbeli nemességhez.

Közgazdaság.

Budapesti árú-tőzsde.

Budapest, nov. 20.

N a p i j e l e n t é s.

Gabona-üzlet. Buzát ma jól kínáltak, a kereslet kedvezőbb volt. Elkelt kellemes irányzat mellett 2500 métermázsza teljes tartott áron.

Egyéb
10m mellett

Tiszavid
mm. 7.12 fél
7 frt 300-8
fél frt 100

Az i
lanyha v
Hivat
1000 t-ng
Záróár

Bu z

R o z

Teng

Z ab

Rep

Délu

sal záródot

B u

R o

Z a

Ten

Rep

Magyar a

v

k

r

Osztrák a

Egységes

Tisza-szeg

Magyar h

Osztrák h

Magyar i

Magyar

Osztrák

Nagyar v

Osztrák

Olasz

Bazilika

Jó-sziv

Os. és k

10 márk

10 frank

2 Sovere

Mag

400 kl

Öreg

54-tól

kint)

54-5

251—

Fiatl

sulyba

szedet

220—

200

— K

sulyba

De

Idén

Ma c

X

Open

Zelle

ditot

Kávéházi bérlet!

Kossuth-utca 2156. sz. a.
a színházzal szemben Simonffy
Imre házában

a kávéházi helyiség
összes mellékhelyiségeivel

és 5 szobás udvari lakással
1896 május 1-től

kiadó.

Értekezhetni a háztulajdonosnőnél

Orvosi tekintélyek által kitünőnek elismerve.

„Rheuma-szesz“

biztos hatású külszer rheuma, csusz és a test
bármilyen nemű szaggatásai és fájdalmai ellen.

Ára 1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér
Kapható a készítőnél

VIDDER GYULA
gyógyszerésznél S. A. Ujhelyi ezelőtt Kis-
Szeben.

Kapható DEBRECZENBEN: Dr. ROTSCHEK
V. EMIL ur gyógyszerésznél

Főraktár Budapesten: Török József gyógy-
szerész urnál király-utca 12. Egger A. vácz-
kört 17. ugyancsak az összes fővárosi és vidéki
gyógyszertárakban.

Fog- és fejfájást 5 percz alatt megszüntet-
156.—10—6 hetünk.

„Kegyelet“ temetkezési intézet

DEBRECZENBEN, Tisza-palota kenyér-piacz.

(Fodor József volt helyiségében.)

Van szerencsém a n. é. közönség figyelmét felhívni ujonnan
felszerelt polgári és dísztemetkezési intézetemre, mely a mai kívánalmai-
hoz képest van berendezve. Én az eddigi árakat 30% kamattal szállítottam le.

Ugy hogy egy eddigi	30 frtos	temetés most	21 frt.
egy „	60 „	„ „	42 „
egy „	200 „	disz temetés most	140 „
egy „	400 „	„ „	280 „
egy „	500 „	I. oszt. gála „	350 frt.
egy bársonyos temetés	70 frttól feljebb.		

A midőn a n. é. közönség figyelmét felhívom arra a körü-
lményre, miszerint a versenynek szabad tért engedjek, mert ez csakis a
n. é. közönségnek előnyére van, felkérem előadandó szomorú eset be-
következtével, hogy becses bizalmukkal megtisztelni, a tiszta valóságról
és eljárásomról meggyőződni sziveskedjenek.

Kérve a n. é. közönség bizalmát és támogatását, biztosítom a
leghiszebb, pontos, figyelmes rendezésről és kiszolgálásról

teljes tisztelettel

Kernáts Gyula.

Sirkoszoruk 50 krtól kezdve minden árig kap-
hatók a legszebb kivitelben.

Allandó nagy raktár a pályaudvaron levő telepünkön.

A magyar általános köszénbánya részvény-társulat
kizárólagos és egyedüli főraktára.

A közelgő téli évadra ajánlunk a nagyérdemű közönségnek

Királdi és Sajó-Szentpéteri köszén

eredeti legjutányosabb árakban minden állomásra szállítva

Helyben 100 kgr. 95 kr.
Házhoz szállítva 100 „ 105 „

Kicsinybeui valamint nagybeui megrendelések intézendők

Telefon. Hevesi és Fodor Telefon.

a magyar általános köszénbánya részvény-társulat
kizárólagos képviselőjéhez

Bankpalota.

A t. közönség kényelmére Debreczen városában következő meg-
rendelési irodákat tartunk u. m. Kánassy Lajos ur vasüzletében és
Katz Jakab ur nagytőzsdéjében.

Városi raktárunk a Kis-uj utczában van, honnan két méter-
mázsáig terjedő megrendelések szolgáltatnak ki. 761—3—2

UJDONSÁGOK

az őszi és téli idényre

Divatos női ruhaszövetekben,

Színes selymekben.

Legujabb

díszekben,

Mosó velezekben,

Téli nagykendőkben,

nagy választékban érkeztek
raktárra.

Szabó Lajos fiai

149 Debreczen Rózsater.

A megyesi
szalámi-gyár és sertéshizlalda részvénytársaság
MEDGYESEN (Erdély)
szives tudomására hozza a nagyérdemű fogyasztó-
közönségnek, hogy ujonnan felépített gyárakban
még ezen ősz folyamán mindennemű füstölt kolbász
és husfélék, nemkülönbön főtt hurkafélék gyár-
tását megfogja kezdeni.
Azon körülmény, miszerint a nagy kiterjedésű
saját sertéshizlalda és minden a legujabb vív-
mányoknak megfelelő gépekkel ellátott gyár
azon kellemes helyzetbe juttatja fentnevezett rész-
vénytársaságot, hogy a versenyt minden tekintetben
felveheti és azon jó reménye van, hogy pontos,
gyors és gondos kiszolgálása által a nagyérdemű
fogyasztóközönség figyelmét magára fogja vonni.
Debreczen és környéke részére is kerestetik egy
ügyes ügynök megfelelő provisióval. 157—5—1

Szabó Lajos fiai

cégnél

Ágy és asztal-
terítők,

Butorszövetek

flaneltakarók

Pokróczok

Caschemir

és

Selyem paplanok

Afrique

149—

és lószőr

madráczok

Nagy választékban.